

Misissueqqissaarnerit
Qaasuitsup Kommunia aamma Kommuneqarfik
Sermersooq avinneqarnerisa kingunerisinnaasaanik
misissueqqissaarnerit
Uteqqiineq

IMARISAI:

1	Tunuliaqutaa siunertaalu	3
2	Inerniliigallarneq.....	4
3	Qaasuitsup Kommuniata avinneqarnera	5
4	Kommuneqarfik Sermersuup avinneqarnera	6
5	Kommunit avinneqarneri	8

1 TUNULIAQUTAA SIUNERTAALU

Politikkikkut ataqtigiissarinerimik suliaqartup ulloq 11. februar 2015 aaliangerpaa misissueqqissaarnissamik aallartitsisoqassasoq, Qaasuitsup Kommuniata Kommuneqarfik Sermersuullu avinneqarsinnaanerimik periarfissamik misissueqqissaartoqassasoq, tamanna tunngaveqarpoq illuatungeriit isumaqtigiissutaat piffissami 2014-2018-imut tunngasoq tunngavigalugu.

Misissueqqissaarnerq suliarineqarpoq ilaatigut BDO Grønland Qaasuitsup Kommunianik tunngasumik suliaqartoq kiisalu Deloitte Kommuneqarfik Sermersuumut tunngasumik suliaqartuulluni.

Misissueqqissaarnerit marluusut imaqarput aningaasatigut kiisalu allaffissornikkut kommunit avinneqassagaluarpata kinguneriumaagassaannik. Saniatigullu oqartussaasunit suliarineqarput kommunini oqartussaassuseqarnermik misissueqqissaarnerit. Kommunini oqartussaaqataaneq pillugu isiginnittaaseq tunngaviuvoq kommunit avinneqarsinnaanerimik eqqarsaatersuuteqarnerq, misissueqqissaarnermut anguniagaasup siunertaralugu eqqarsaatersuutaasunut tapiliussatut aamma aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneriumaagassaannik naliliinissamat tunngavigitinnerqartut.

Tassani misissuinerit aallarniutaasut pineqarput, siunissamat kommunit ilusilernissaannut tunngaviumik aqutissiuisussamik, aammattaaq siunissamat suliaassanik tigusinissamat oqaloqatiginissaq pineqassalluni.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu misissueqqissaarnermut paasissutissaatit aallaaviusimapput, aaqqissuusseqinnissamat uteqqiinnermut tunngaviumut, paasissutissaatinik nutarterinnermut kiisalu ukiumut naatsorsuutitut 2014-imut tunngasut. Taamatullu misissueqqissaarnerit arlallit aammattaaq qinikkanik allaffissornermilu inuttanik oqaloqatigininnerit Kommunini Namminersorlutillu Oqartussani ingerlanneqarsimallutik.

1.1 KOMMUNIT AVINNEQARNERINIK MISISSUEQQISSAARINERIT

Qaasuitsup Kommunianut tunngatillugu misissueqqissaarnermut anguniagaasimavoq qularnaassallugit aningaasartuutaasussanut kiisalu iluanaarutaasinnaajumaartussanik kommunit pingasunngorlugit avinneqarnerisigut misissuinissaq:

- **Upernavik**, Uummannaq aamma Qaanaaq (taaneqaatissaa 'Kommuni UUQ')
- **Ilulissat** aamma Qeqertarsuaq (taaneqaatissaa 'Kommuni IQ')
- **Aasiaat**, Kangaatsiaq aamma Qasigiannugit (taaneqaatissaa 'Kommuni AKQ')

Kommuneqarfik Sermersuumut tunngatillugu misissueqqissaarinerup anguniagaraa qularnaassallugu aningaasartuutaajumaartussat iluanaarutaajumaartussallu kommunip marlungorlugit avinneqarneratigut:

- **Nuuk**, Paamiut (aamma Ivittuut) (taaneqaatissaa 'Kommuni Killeq')
- **Tasiilaq** aamma Ittoqqortoormiit (taaneqaatissaa 'Kommuni Kangilleq')

Misissueqqissaarinermi illoqarfiit siullertut taaneqartut takorloorneqarput allaffissornikkut kommunini qitiujumaarnissaat.

2 INERNILIIGALLARNEQ

Misissueqqissaarnerit takutippaat, kommuninik agguataarinerup nassatarissammagu ataasiartumik aningaasartuutaasussanik arlalinnik pilersitsissimmat, kommunit avinneqarnerinut tunngatillugu kiisalu kommunit agguataarneqartunut malitsigisaanik aningaasartuutit qaffariaataat:

- Kommunit avinneqarnerisa nassatarissavaat ingerlatsinermut aningaasartuutit kommuninut nutaanut qaffariaataat - annerusumik qinikkat amerlineqarnerata nassatarissammagu aningaasartuutit amerleriarneri (kommunit tamarmik kommunalbestyrelseqassapput) kiisalu aqutsisunut (kommunit tamarmik immikkut qullersaqarfeqarlutillu allattoqarfeqassapput). Ingerlatsinermut aningaasartuutit qaffariaatissaat naatsorsorneqarput 20 aamma 25 mio.kr.-nik naleqarnissaat (2014-imi akiusut tunngavigalugit) ukiumut kommuninut maanna marluusunut tunngatillugu. Ataatsimut isigalugu taamaalilluni siumut isigaluni aningaasartuutaajumaartussat ukiumut 40 aamma 50 mio. kr.-iunissaat eqqartorneqarpoq.
- Kommunit avinneqarnerisa nassatarissavaat ataasiartumik aningaasartuutit kommunit nutaat pilersinneqarneranut tunngatillugu (ingerlatsinermut aningaasartuutit). Ataasiartumik aningaasartuutit ikaarsaariarnermi ataatsimiisitaliamut tunngassuteqarput, qullersaqarfiit nutaat, allattoqarfinni kiisalu pilersaarusionermit kommuninilu nutaani aallarnisaatitut atorineqassallutik, ilaatigut nittartagaliornermi, ilisarnaasionermi qarasaasianik atortulersuinermit allatigullu. Aningaasartuutissat taakku Qaasuitsup Kommuniani naatsorsorneqarput 26 aamma 29 mio.kr.-it akornanni naaleqassasut, Kommuneqarfik Sermersuumullu tunngatillugu 15 aamma 20 mio.kr.-nik naatsorsorneqarsimallutik. Ataatsimut isigalugu ingerlatsinermut aningaasartuutit taamaasillutik naatsorsorneqarput 41-49 mio. kr.-iussasut. Kommuninit marluusunit erseqqissaatigineqarpoq tamanna eqqoriaanerusoq.

Misissueqqissaarnerit inernerit nassuarneqarmata maluginiarneqarpoq kommunit avinneqarneratigut aningaasartuutaasussanik missiliuineq atorineqarsimimmat. Taamaasilluni kommunit avinneqarnerisigut aningaasartuutaasussat minnerpaaffilerneqarneranik naliliineq pineqarmat.

Misissueqqissaarnerit takutippaattaq kommunit avinneqarnerinut kommuni kisimi pineqanngimmat. Tamanna aamma aningaasaqarnikkut kinguneqartussaammat inuiaqatigiinni kommuninut allanut sunniuteqassalluni, tamanna pissuteqarpoq kommunit avinneqarnerisigut kommunit ataasiakkaat aningaasanut tapiissutinut (bloktilskud-inut) aamma allannguuteqassammat kiisalu kommunit ataasiakkaat nalimmassaanermit tapiissuteqarnissaat aammalu aningaasartuutaajumaartut nikingassutaannut taarsiutaajumaartussat annertussusissaannut.

Misissueqqissaarnermi kommunit isertittagaasa toqqammaviinut kinguneqarumaarnerisa naatsorsorneqarneri tunngaveqarput Akileraarnermut Aqutsisoqarfik kiisalu Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmiit naatsorsuinerit tunngavigalugit. Aningaasanik tapiissutunik agguasaarneq imaqarpoq isumaqatigiinniarnikkut toqqammaveqartunik arlalinnik, taamaattumik oqaatigiuminaappoq nalilissallugu kommunit avinneqassagaluarpata allannguutaasunik naliliinissaq. Taamatuttaaq nalimmassaanermik aaqqissuussinerup nutaap kommunit isertitsissutigisartaganik allannguuteqarumaarluni. Taamaattumik malunnaatilimmik erseqqissumik kommuninngortussat nutaat isertitsissutigisartagaannik toqqammavissatut naatsorsueqqissaarnissaq oqaatigiuminaappoq.

Piginnaasanik nammaneqarsinnaassuseqarnermut tunngatillugu malunnaatilimmik kinguneqarumaarpoq kommunit avinneqarnissaat piviusunngortinneqassappat. Tamannattaq kommunit suliarisartagaannik kivitsiniarnermi aamma sunniuteqassammat kiisalu suliaassariumaagassaannut allanut tunngatillugu. Aammattaq siumut sammisumik isigissagaanni - kommuni unammillerneqarnerpaasussap killiliisariaqassammat suliaassat suut kommuniusumit ataatsimut isigalugu suliarineqarsinnaanersut oqaatigissallugu.

Taamaasilluni kommuninik agguataarinerup nassatarissammagu minnerusumik annerusumilluunniit kommunit nutaat kalluarneqassammata - piginnaasanik nammassisinnaanerup qularnartoqarnerinik kiisalu suliaasanik naammassisinnaanerup pitsaassusaanik qulakkeerinninnikkut, tamanna suliaakkiissutaasussanik qaavisigut tiguisinnaanerup naammassineqarsinnaaneranut pingaaruteqarsinnaammat.

3 QAASUITSUP KOMMUNIATA AVINNEQARNERA

Misissueqqissaarnerup takutippaa piffissami ikaarsaariarnermi 1. Maj 2017 - 1. Januar 2018 kiisalu malitsigisaanni kommunit nutaat 1. Januar 2018 atuutilerpata akisunerumaarnissaa. Annerusumik qinikkat (kommunalbestyrelsinut ilaasortat amerleriarnersigut) tunngaveqartumik aammalu aqutsisoqarfiit (direktion-it) allattoqarfisigut kiffartuussinissaat aningaasartuutaajumaarnerinik nassataqassammat maannakkumut Qaasuitsup Kommuniusumut sanilliullugu.

Misissueqqissaarinerup erseqqissumik takutippaa kommuninik agguataarinerup nassatarissammagit:

- Ukiumoortumik politikikkut aqutsinerup aningaasartuutaajumaarnissaa (kommunalbestyrelsimi ilaasortat amerlinerisigut) tamanna 9,8 mio. kr.-nik annertussuseqassammat kiisalu ukiumut allaffissornikkut 12,4 mio. kr. aningaasartuutaanerusassammat. (2014-imi akit naapertorlugit). Ataatsimut isigalugu taamaasilluni ukiumut aningaasartuutaanerusussat 22,2 mio.kr. missaannik kommunit avinneqarnerini aningaasartuutaassallutik.
- Ataasiartumik aningaasartuutaasussamut tunngatillugu piffissami 1. Maj 2017 1. Januar 2018 tikillugu kommuninik nutaanik pilersitsinermi naleqassaaq 25,9 mio. aamma 28,9 mio. kr. akornanni (2014-mi akit tunngavigalugit) Matumani aningaasartuutissanut

ilaapput ikaarsaariarnermi ataatsimiisitaliamut aningaasartuutit, aqutsisoqarfiit (direktion-it nutaat), allattoqarfeqarnikut pilersaarusiornermut kommuninillu nutaanik pilersitsiniarnermut tapertalersuinermit aningaasartuutit kiisalu timitalerlugu suliffissanik pilersitsiniarneq, nittartagaliornissaq, ilisarnaasiornissaq, qarasaasianik atortulersuinissaq allallu.

Isertitassaajumaartunut tunngatillugu kommuuinngortussat pingasuusut, naatsorsuutit malillugit, ataatsimut isigalugu Qaasuitsup Kommunanut tunngatillugu appasinnerussapput. Tamannali isiginiarneqassaaq nalorninaatilinnut kommunit avinneqarneranut tunngatillugu naatsorsuutaasunut kommunit avinneqartut naatsorsuutaannik naleqqersuussinermi. Kommuni IQ isertitassatut toqqammavissat annerpaajussapput inuit akileraarutaat toqqammavigalugit naatsorsuusiaanni kommuninit allanut marluusunit naatsorsuinermit. Kommuni UUQ aningaasanut tapiissutinik (bloktilskud-inik) isertitaqarnerussaaq nalimmassaanikkullu, kommuninit pingasuusut akornanni. Kommuni AKQ ataatsimut isigalugu appasinnerpaamik isertitaqarfiussalluni.

Qaasuitsup Kommuniata nassuerutigaa, kommunip ataatsimut isigalugu unammillernartutut misilittakkat tungaatigut ilisimasaqartunik sulisoqarniarnikkut nikerartitsisinnaassuseqar-nissaq, matumani inunnik isumaginninnerup tungaatigut. Tamannalu kommunit avinneqarnerata kingorna unammillernarsinnaavoq Kommuni AKQ-mut kiisalu Kommuni UUQ eqqarsaatigalugu, tamanna aamma Kommuni IQ-mut unammillernartuusinnaavoq pissutigalugu misilittakkat ataatsimoorussamik ilisimasat sulisuusunut annikinnerulissammata taamatullu immikkoortumut innuttaasut amerliartornerat ilutigalugu ajornartorsiutaasinnaasunik immikkullu pisariaqartitsinerup annertusiartuinnarnerata malitsigisaanik, piginnaasalinnik sulisoqarniarnikkut pissarsiniarnissaq annikilleriassasoq. Taamatuttaaq immikkut piginnaasanik allanik misilittagaqarnerup piumasarissammagu piginnaasaqarsinnaaneq aammalu matumani Kommuni AKQ kiisalu Kommuni UUQ immikkoortortaqarfiinik naqqaniik nutaanik pilersitsisariaqassaaq ilaatigullu sulisoqarnikkut piginnaanngorsaasinernik qulakkeerinninissaq. Taamaatumik ullumikkut unammillerneqarsinnaareertunik suliakkiissutinik tigusiniarnerup sunnerneqarsinnaanera ilaareerluni tamakkulu naatsorsuutigineqarsinnaasumik kommunit avinneqarnerisa kingorna annertusiartorsinnaaneri naatsorsuutaasinnaalluni.

4 KOMMUNEQARFIK SERMERSUUP AVINNEQARNERA

Misissuinerup matuma ersersippa aamma Kommuneqarfik Sermersooq immikkut annerusumik qinikkanik (kommunalbestyrelsimut ilaasortanik) aningaasartuuteqarumaarneq kiisalu aqutsisoqarfiit marluk taamatullu allattoqarfimmik ingerlatsiviup aammalu qullersanut aningaasaqarnikkullu sulisuusunut annertuumik aningaasartuutaajumaarnera, qullersaqarfik aamma qarasaasiatigut allallu pilersiniarnermut maannamit sanilliullugu Kommuneqarfik Sermersuumut pilersitsissaaq.

Misissueqqissaarnerup matumani takutippaa Kommuneqarfik Sermersuup avinneqarneratigut Killiup Kangiatalu uku malitsigissagai:

- Ukiumut allaffissornermut aningaasartuutaanerusussat 20 aamma 25 mio. kr.-iussasut. Matumani ilanngunneqarlutik maanna Kommuneqarfik Sermersuumi kommunalbestyrelsip atuuttup annikilleriarneratigut Sermersooq Killeq ilaasortaasunit 19-nit 15-inut appariartinnerisigut, kommunalbestyrelsip nutaap ingerlanneqarneranut aningaasartuutit, qullersaqarfik Kommuneqarfik Sermersuup kangilliup ingerlanneqarnissaanut aningaasartuutit.
- Kommunip avinneqarneranut atatillugu ataasiartumik aningaasartuutaasussaq 15 aamma 20 mio. kr. akornanniissaaq. Taassuma qaavatigut ikaarsaariarnermut ataatsimiisitaliamut aningaasartuutit, sulisunik naafferartumik noorartitsinermi aningaasartuutinut qullersaqarfimmik allattoqarfiullu sulisuinik piffissami ikaarsaariarfiusumi akissaqartitsinermit kiisalu qarasaasiatigut nutarterinermi aningaasartuutinut, ilisarnaammik nutaamik ineriartortitsineq, nittartagaliornermut allanullu.

Isertitsissutaasinnaasunut tunngatillugu misissueqqissaarnerup takutippaa, kommuninit avinneqartunit isertitsissutaasartut annikinnerulaamik appasinnerulaarnissaat, avissaartinneqannginnermiit sanilliullugu. Taaneqareersutut naatsorsorneqarnera matumani eqqoriaruminaappoq.

Ullumikkut Kommuneqarfik Sermersuup misilittagaqarfigereerpaa, sulisuminik piginnaasalinnik sulisoqarniarnikkut Tasiilamut Ittoqqortoormiunullu noorartitsiniarneq ajornakusoortoq.

Kommunip nalilerpaa tamanna ajornartorsiut kommunip avinneqarnerata kingorna annertuseriarnissaa, qularineqarluni Kommuni Kangia nutaap tikisitsiortorsinnaanera aammalu immikkoortortanut tamanut piginnaasalinnik attassinissamut, inatsisinut atuuttunut maleruaqqusanullu.

5 KOMMUNIT AVINNEQARNERAT

Aaliangiussisoqassagaluarpak Kommuneqarfik Sermersooq kiisalu Qaasuitsup Kommunian avinneqassasut, pisortat ingerlatsiviat tamarmi nutaamik aqqissuussisariaqassaaq. Tamatumunnga atatillugu maluginiarneqarpoq kommunit aqqissuusseqqinnissamut uteqqiinnermi maluginiarneqarsimammat - kommunit amerlasuutigut sulii ineriartortitsillutillu ataatsimoorfiusunik nutaanik sulii ineriartortitsisut.

Taamaattumik nalilersueqqinnermi anguniakkat pisortat ingerlatsiviini, takuuk Aqqissuusseqqinnissamut ataatsimiisitaliap isumaliutissiisutaa, tamarmi sulii piviusunnorsimangitsoq. Kommunit marluusut avinneqassagaluarpata ineriartorneq tamanna kigaallisarneqarsinnaavoq aamma kommunit nutaat aallaqqaataaniit Aqqissuusseqqinnissap anguniagaanik piviusunnortinnissaa aallaqqaataaneerseqassallutik.

Aqqissuusseqqinnissamut sulissutiginiarneqarsimavoq sulisuusut piginnaanngorsarneqarnissaasa isiginiarneqassasoq. Sullissineq sapinngisamik eqaatsuusaaq eqqortumillu ingerlanneqassalluni. Naatsorsuutigineqassaaq sulisunik nussuinissamut unammillernartoqassammat, allaffeqarfiusussat nutaani taamatuttaarlu kommunit minnerusut unammillernarnerulersinnaapput piginnaasanik ataatsimoorussamik sanarfiniarnermini. Ilimanaateqarsinnaavoq kommunit mikinerusut unammillernartut tamakku maannamiit annerunerumik unammillernarnerunissaat. Ilisimasaniq piginnaasalinnik sulisoqarniarnikkut amigaateqarneq pitsaassutsimut sulii assanut naammassinninnissamut pingaaruteqarmat kiisalu naggaterpiaani aningaasaqarnermut sunniuteqarsinnaalluni.

Taamatuttaarlu erseqqissaatigissallugu pingaaruteqarpoq kommunit sulii assat sorliit kivissinnaanerlugit apeqqutaalissammat. Imaappoq, kommuni unammilligassaqarnerpaasoq killiliissammat sulii assat suut ataatsimut isigalugu kommuninit suliarineqarsinnaajumaarnissaanik. Taamaattumik kommunit avinneqarnissaat apeqqutaatinneqassaaq sulii assanik nutaanik nussuinnermi.

Aaliangiussisoqassagaluarpak Kommuneqarfik Sermersooq aamma Qaasuitsup Kommunian avinneqassasut, aningaasanit tapiissuteqartarnermut agguassisarnermut sunniuteqassaaq kiisalu kommunit akunnerminni nalimmassaanissamut.

Aningaasanut tapiissutinut tunngatillugu, pisariaqartinneqalissapput isumaqatigiinniarnert nutaat agguataarneqarnissaannik immikkoortortanut aaliangersimasunut isumaqatigiissutit pillugit. Nalimmassaanermit tunngatillugu qulakkeerneqassaaq, nalimmassaariaaseq nutaap tulluarsarneqassammat kommunit amerlanerusut ullumikkorniit sanilliullugu pisortat ingerlatsiviinut tulluarsarneqassammata.